

Az over-the-top tartalomszolgáltatások hatása a médiarendszerre

A nyilvános konzultációra érkezett vélemények
összefoglalója

Bevezető

Az online médiatartalom-fogyasztás hosszú távon alapjaiban alakíthatja át a médiarendszert, ezért a szabályozás, így a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (Hatóság, NMHH) is proaktívan kíván foglalkozni a jelenséggel. Az új piaci szereplők, a bővülő médiapiaci értéklánc, valamint az átrendeződéssel borítékolható konfliktusok az utóbbi időben egyre inkább foglalkoztatják a szakmát, a tartalom-előállítóktól a médiaszolgáltatókon keresztül az elektronikus hírközlési szolgáltatókig.

Ezért a Hatóság – figyelemmel az OTT-tartalomszolgáltatások terjedésére, valamint a média- és műsorterjesztési piacra gyakorolt (várható) hatásaira – párbeszédet kezdeményezett a piaci szereplőkkel, illetve a témában érdekeltekkel, majd – vitaindító szándékkal – egy összefoglaló anyagot bocsájtott nyilvános konzultációra 2014. november 30-án. A téma komplexitása miatt a dokumentum nem terjedt ki minden részletre, hanem egy olyan alapozó munka eredménye, amelynek segítségével azonosíthatóak azok a területek, ahol a jogalkotónak, illetve a jogalkalmazó Hatóságnak is feladata lehet a jövőben.

A konzultációra bocsájtott 12 kérdésről összesen 15 szolgáltató, érdekvédelmi szervezet, illetve magánszemély mondta el írásban a véleményét. A válaszadók között megtalálhatóak a legnagyobb hazai elektronikus hírközlési szolgáltatók, médiaszolgáltatók, illetve készülékgyártók. Több külföldi szolgáltató és érdekvédelmi szervezet is kifejtette álláspontját a feltett kérdésekre vonatkozóan. A válaszok konstruktívak, és rendkívül hasznos információkat tartalmaznak ahhoz, hogy a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egy komplexebb képet szerezzen erről a rendkívül gyorsan fejlődő területről.

A piaci szereplők véleménye azért is fontos a Hatóság számára, hogy az Európai Unió Bizottsága által 2015 májusában bemutatott Digitális Egységes Piac javaslatról,¹ illetve az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló 2010/13/EU irányelv soron következő felülvizsgálata alkalmával olyan véleményt alakíthasson ki és közvetítsen a döntéshozók felé, mely figyelembe veszi a piaci szereplők álláspontját is.

A beérkezett válaszok alapján kirajzolódtak az eltérő érdekszférák közötti véleménykülönbségek. A visszajelzésekről általánosságban elmondható, hogy az OTT-tartalomszolgáltatások piaca egy olyan kialakulóban lévő terület, melynek azonnali, nemzeti szintű szabályozása jelenleg még nem indokolt, azonban ez a jövőben változhat, így a piaci szereplőkkel való folyamatos párbeszéd, az uniós szabályozás kialakításában való konstruktív részvétel fontos feladata lesz a Hatóságnak.

Az alábbiakban a 12 kérdésre érkezett válaszokat foglaljuk össze, anonim módon. A Hatóság hangsúlyozza, hogy az alábbiak nem tekinthetők az NMHH hivatalos álláspontjának, azok a válaszadók véleményét tükrözik.

¹ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-single-market>

1. kérdés: Ön egyetért a 3. pontban megfogalmazott OTT-szolgáltatás definíciójával?

Egy – az online szolgáltatások piacán aktív – válaszadó megjegyezte, hogy az OTT- és a hagyományos elektronikus szolgáltatók éles elválasztása nem állja meg mindig a helyét, hiszen a vertikális integrációkból, illetve a piaci szereplők közötti együttműködésből fakadóan egy OTT-szolgáltató ugyanúgy lehet elektronikus hírközlési szolgáltató is (pl. Google), illetve ez fordítva is igaz lehet.

Egy elektronikus hírközlési szolgáltató véleménye tovább tökéletesíti a kialakult képet, egy másik szemszögből megközelítve azt. Álláspontja szerint az elektronikus hírközlési szolgáltatás és az OTT-szolgáltatás elhatárolása kapcsán a fő kérdés az, hogy a jelenlegi definíciók alapjául szolgáló és a felhasználóig tartó jelátviteli felelősség az OTT-szolgáltatóknál nem áll fenn. Ők a jel továbbításáért és a hozzáférés minőségéért szerződéses felelősséget nem vállalnak, csak a tartalomaggregálás, -feldolgozás, prezentáció feladatait és az ügyfélszolgálatot (ügyfélszolgálat, számlázás) végzik el. A szolgáltató megjegyzi ugyanakkor, hogy az infrastruktúrát biztosító internetszolgáltató sem vállal 100%-ig felelősséget és biztonságot az internetes jelek általános eljuttatására, hiszen a jel sok olyan hálózaton megy át, amelyeknek működését nem ismeri és nem monitorozza (nem is monitorozhatja), illetve az alkalmazott műszaki protokollok egy része tudatosan nem támogatja a hibajavítás lehetőségét vagy igényét egy-egy elveszett adatcsomag visszakövetéséhez.

Hasonló álláspontra helyezkedett egy másik elektronikus hírközlési szolgáltató, aki nem tartja helyesnek a definíció szűkítését az alábbi megfogalmazással: „Az OTT-szolgáltató ennél fogva az internetszolgáltatótól elkülönült, azzal szerződéses kapcsolatban nem álló szolgáltató”. Véleménye szerint az a döntő kérdés, hogy alapvetően (szerződés szerint) ki nyújtja a szolgáltatást az előfizető részére: a műsorelosztó, az internethozzáférés-szolgáltató vagy egy tőle független vállalkozás.

Voltak a válaszadók között, akik konkrét javaslatot tettek az OTT-szolgáltatások definiálására. Az egyik ilyen meghatározás szerint: „Az OTT-video-, -hang esetleg egyéb tartalmak továbbítása az interneten keresztül a felhasználó internetre csatlakoztatott eszközehez, anélkül, hogy a közreműködő szolgáltató(k) vagy a hálózat tulajdonosa/üzemeltetője a tartalom terjesztésében vagy ellenőrzésében részt venne”. A definíció megalkotója szerint az OTT-szolgáltatás meghatározását az „OTT-technológiával megvalósított tartalomterjesztés” fogalomkörében lehetne megalkotni. Mintaként a műsorterjesztés és az elektronikus hírközlési szolgáltatás jelenlegi meghatározását lehetne használni – utóbbi esetében a meghatározás hálózaton történő átvitelre vonatkozó feltételének bővítésével. Álláspontja szerint célszerű volna, ha a definíció alapján nem minősülne OTT-szolgáltatásnak, ha egy hírközlési szolgáltató, amely „hagyományos” műsorterjesztés és/vagy internethozzáférés-szolgáltatásokat, illetve mobilszolgáltatást is nyújt, ezek mellett – internetes technológiával – tartalomszolgáltatás elérését is lehetővé teszi saját előfizetői számára.

Egy hazai elektronikus hírközlési szolgáltató álláspontja szerint a konzultációs anyagban meghatározott definíció túl általános, így rendkívül sokféle szolgáltatást takarhat. Gyakorlatilag minden internetes tartalomszolgáltatás OTT-szolgáltatásnak minősül, amelynél a szolgáltató és a felhasználó között folyamatos vagy hosszabb ideig műszaki kapcsolat áll fenn, de a szolgáltató nem felelős a jel továbbításáért. Sőt, az interneten keresztüli szolgáltatásnyújtás új formái miatt ez a halmaz tovább bővíthet. A szolgáltató azonban megjegyzi, hogy az igazi kérdés nem a dokumentumban meghatározott OTT-fogalom alkalmazhatósága, hanem az azon belüli különböző szolgáltatások, szolgáltatás csoportok azonosítása és azok elkülönítése. Nem lehetséges ugyanis azonos módon kezelni mindezeket sem üzleti, sem felhasználói, sem pedig szabályozási szempontból. Véleménye szerint a szolgáltatások elkülönítése csakis úgy vezethet értelmezhető eredményre, ha azon belül a

különböző szolgáltatástípusokat elsődlegesen a felhasználás jellege és a helyettesíthetőség, másodlagosan az üzleti modell alapján különítjük el. Az OTT-tartalomszolgáltatásokon belül valóban található két, egymástól markánsan elkülönülő jellegű szolgáltatástípus: a lekérhető és a lineáris szolgáltatás. A lineáris OTT-szolgáltatások mind szolgáltatói, mind pedig felhasználói szempontból a hagyományos műsorterjesztésre hasonlítanak leginkább, és kizárólag azzal helyettesíthetőek, míg a lekérhető OTT-szolgáltatások egy az egyben megfelelnek a lekérhető médiaszolgáltatások AMSZ-beli definíciójának, és felhasználói szempontból is ekként kezelendők. A piaci szereplők száma a korábbiakhoz képest jelentősen bővült, és a közöttük fennálló kapcsolatok is bonyolultabb rendszert alkotnak. A tartalomgyártók, akik korábban kizárólag tartalomgyártással foglalkoztak, ma már megjelennek szolgáltatóként is (pl. Hulu, Newscorp-Sky), az eszközgyártók egyre többféle eszközzel és azokon megjelentetett tartalommal versenyeznek egymással és a klasszikus értéklánc szereplőivel stb. Ebből a komplexitásból egyértelműen az következik, hogy a szolgáltatás célja, jellege alapján kell meghatározni az egyes tevékenységeket és azok szabályozási szükségességét.

Egy OTT-szolgáltató találójának tartja a tartalom- és alkalmazásszolgáltatók (Content and Application Providers: CAPs) fogalom használatát, és a fogalommeghatározásnak azt az elemét tartja kiemelendőnek, hogy a CAP-ek vagy OTT-szolgáltatók nem felelősek a jelátvitelért. Ez az alapvető szempont annak eldöntéséhez, hogy alkalmazandó-e szabályozás, és milyen típusú legyen az. A jelátvitelért való felelősség hiánya azt jelenti, hogy a Skype, a WhatsApp, a Viber, a Facebook Messenger és a hasonló alkalmazások az Európai Unió elektronikus hírközlésről szóló, a magyar nemzeti jogba átültetett szabályrendszerének meghatározása szerint nem elektronikus hírközlési szolgáltatások.

Egy, az elektronikus hírközlési szolgáltatók védelmét ellátó szervezet szerint nem lenne helyes az OTT-szolgáltatást eleve olyan szolgáltatásként definiálni, amellyel kapcsolatban a szolgáltató – a definíciója szerint – kizárhatja saját felelősségét. Annál is inkább, mivel az OTT-szolgáltatások többsége a fogyasztó számára más, jelenleg is a törvény által valamely konkrét hírközlési szolgáltatásként definiált – a kevésbé szakértő számára mondhatni „összetéveszhető” tevékenységet helyettesítő – szolgáltatást jelentik (pl. SKYPE vs. telefon, streaming online médiaszolgáltatás vs. kábeltelevízió vagy on-demand videotéka). Ezeknél az utóbbi időben éppen az a tendencia figyelhető meg, hogy például a sebesség-kritikus videó OTT-szolgáltatások nyújtói – az adott internet szolgáltatóval kötött szerződéssel – igenis meg tudják teremteni az olyan igénybevételi garanciákat a fogyasztók számára, melyek a „hagyományos” szolgáltatást nyújtják a törvény által kötelezően előírtak alapján. Versenytorzítónak és akár a fogyasztó megtévesztésére alkalmas körülménynek gondolnánk, ha a jelenleg fennálló szabályozási eltérések egyenlőtlenségét (műsorterjesztés Eht.-ban, Dtv.-ben, egyéb jogszabályokban való részletes szabályozása mellett az OTT-szolgáltatás teljes körű szabályozatlansága) nem oldaná fel a jogalkotó. Ezen szabályozási aszimmetria megoldása lehet, hogy ezen OTT-szolgáltatók felé is előírnák a „klasszikus” hírközlési szolgáltatásokhoz hasonló minőségbiztosítási elvárásokat, kötelezettségeket (pl. kötelező ÁSZF tartalmi előírások, minőségi paraméterek vállalása az előfizetői szerződésben, számlázási rendszer zártságának tanúsítása stb.). Ezen felül ha a jelenlegi mértékű műsorterjesztésre vonatkozó szabályozást a szükséges mértékig csökkentenék, vagy akár megszüntetnék. Ezen két lehetőség keretén belül természetesen értelmezhető és megfelelő megoldás lenne az is, ha a műsorterjesztés jelenlegi szabályozásának szűkítésével lényegében – az értelemszerű eltérések mellett – ugyanilyen körű szabályozás készülne az OTT-alapon nyújtott műsorterjesztési szolgáltatásra is. Szerintünk a leglényegesebb, az eddigiektől eltérő új, speciális elem az a tulajdonság, hogy az OTT-módon nyújtott szolgáltatások a hírközlés fejlődési folyamatában megjelenő első olyan hírközlési jellegű szolgáltatások, melyek nyújtására sikeresen képes lehet más is, mint a hírközlő hálózat tulajdonosa, illetve annak internetelési alapszolgáltatását

nyújtó (attól elkülönült) szolgáltatója. A fentiek szerint az általuk javasolt definíció hozzávetőlegesen a következő lehetne: „*OTT-szolgáltatásnak nevezzük az internet szolgáltatásra ráépülten nyújtott olyan hírközlési szolgáltatásokat, melyeket a fogyasztó az internethálózati hozzáférés szolgáltatójától elkülönült szolgáltatótól vehet igénybe.*” Ennek megfelelően ide tartozhatnak a nyílt interneten, illetve a virtuális privát interneten (VPN) vagy az internethálózat üzemeltetője által az OTT-szolgáltatás nyújtója számára, ún. „special service” megállapodás keretében, kódolatlanul vagy kódoltan, feltételes (jelszavas) hozzáféréssel vagy a nélkül, ingyenesen vagy díjfizetés ellenében nyújtott, bármely tartalmú (hang-, video-, egyéb adat-) szolgáltatások. Javasolják ugyanakkor, hogy részletesen vizsgálják ki az OTT-megjelölés alatti szolgáltatásokat eltérő jellegük (helyettesíthetőségük, illetve üzleti jellegű működésük) alapján, valamint a rájuk vonatkozó szabályozási igényt is, egy esetleges eltérő szabályozási metodika kialakítása érdekében. Indokolt továbbá az is, hogy a definiálás és szabályozás ne az alkalmazott technológia szerint, hanem az előfizető számára érzékelhető szolgáltatás alapján valósuljon meg. (Ez lehetővé tenné, hogy bármely technológiaváltozás vagy újabb technológia megjelenésekor már rendelkezésre álljon a szabályozás.) Kiemelten fontosnak tartják ezt nemcsak közvetlenül vezetőkes műsorterjesztői, szolgáltatói oldalról, hanem az előfizető szempontjából is, mivel ők nem az adott technológiát, hanem az általuk igénybe vehető szolgáltatást értékelik. A technológia alapú szabályozás pedig magában foglalja azt, hogy a leírás is technológiai paramétereket tartalmazna, az előfizetők számára relevanciával bíró szolgáltatási paraméterek (vagyis alapvetően rendelkezésre álló szolgáltatási feltételek) helyett.

Az egyik hazai kereskedelmi médiaszolgáltató alapvetően egyetért a konzultációs anyagban szereplő definícióval, ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy a piac, – benne a stúdióktól a tartalom csomagolókon keresztül a műsorterjesztőkig – alapvetően kétféle OTT-szolgáltatást különböztet meg:

- *Standalone OTT* – amelynek esetében azokat a szolgáltatásokat értjük, ahol a szolgáltatás az interneten valósul meg, de a szolgáltató nem felel a jeltovábbításért, csupán a szolgáltatott tartalomért.
- *TV Everywhere* – amely esetben maga a szolgáltatás technológiai értelemben OTT-módon valósul meg, az internet a közvetítő közeg, de a jeltovábbításért a szolgáltató felelős, és elsősorban a saját hagyományos terjesztésű tv-előfizetőinek nyújtja, kiterjesztve ezen előfizetést a különböző képernyőkre (okostelefon, tablet, PC).

A fenti megkülönböztetés legfontosabb indoka, hogy ezeket a jogokat a tartalomjogosítási oldalon külön kezelik, a stúdiók és tartalomgyártók más és más feltételeket támasztanak a standalone és a TVE-szolgáltatásokhoz kapcsolódó jogokhoz.

2. kérdés: Az Ön véleménye szerint Magyarországon a „hagyományos” műsorterjesztők és az OTT-tartalomszolgáltatók között helyettesítési vagy kiegészítő viszony fog létrejönni 5-10 éves időtávon?

A válaszadók szinte mindannyian úgy vélték, hogy az OTT-tartalomszolgáltatások középtávon nem fogják helyettesíteni, kiváltani a hagyományos műsorterjesztők által kínált szolgáltatásokat. Többen megjegyzik azt is, hogy a kérdést nem 5–10 éves időtartamban kell és érdemes vizsgálni, hiszen ez olyan hosszú idő a médiaszektorban, amire nehéz értelmezhető előrejelzést adni.

A kiegészítő jelleg mellett fokozatosan megjelenik a helyettesítő szerep is. A kiegészítő elsősorban ott kerül elő, ahol a lineáris médiaszolgáltatás vagy hagyományos távközlési szolgáltatás mellé, annak korlátozottabb tartalma miatt, az előfizető további extra tartalmat/szolgáltatást vásárol az OTT-szolgáltatótól.

Egy elektronikus hírközlési szolgáltató véleménye szerint hosszabb távon a helyettesíthetőség tekintetében három fontos kérdést kell vizsgálni: egyrészt, hogy a felhasználó milyen tartalmakhoz jut hozzá akár a lineáris, akár a lekérhető szolgáltatások keretében, másrészt, hogy ugyanazt a felhasználói élményt tudják-e az OTT-tartalomszolgáltatások biztosítani, és nézhetőek-e a tartalmak televíziókészüléken. Harmadrészt a hálózatok minőségét, a rendelkezésre álló sávszélességet kell figyelembe venni.

A különböző tartalmakra épülő szolgáltatások kialakításában kulcskérdés, hogy milyen tartalmak állnak rendelkezésre, elérhetőek-e ilyen jellegű felhasználásra, illetve, hogy az egyes tartalomtulajdonosoknak, jogosultaknak céljuk-e egyáltalán a tartalmaik biztosítása más aggregáló/terjesztő/médiaszolgáltatót nyújtó szolgáltatók részére. Egyes esetekben egyszerűen nem állnak rendelkezésre azok a felhasználási jogok, amelyek szükségesek az online terjesztéshez vagy lekérhető médiaszolgáltatás nyújtásához, vagy a jogosultak ésszerűtlenül és indokolatlanul magas díjhoz kötik ezeket. Tekintve, hogy a klasszikus OTT-tartalomszolgáltatás a hagyományos platformokkal konkurál, az értéklánc megváltoztatása nem mindig érdeke a tartalomtulajdonosoknak, ezért rövid távon továbbra is arra lehet számítani, hogy kevesebb tartalmat lehet elérni online felhasználásra, ami a helyettesíthetőség ellenében szóló érv, mind lineáris, mind lekérhető szolgáltatások tekintetében. Külön kiemelendő, hogy az előzőek Magyarország viszonylatában különösen igazak, részben éppen az online felhasználási formák viszonylag szűk elterjedtsége okán.

Műszaki értelemben a felhasználó számára akkor tekinthető helyettesítő terméknek az OTT-tartalomszolgáltatás, legyen az akár lineáris, akár lekérhető, ha az valóban képernyőfüggetlen módon igénybe vehető, azaz televíziókészüléken is élvezhetővé válik. A kérdés vizsgálatának szempontjából kritikuspont a hálózatok minősége és a rendelkezésre álló sávszélesség. Tekintve, hogy a hálózatok fejlesztése az EU és a magyar kormány kiemelt célja és programja, feltehetően megvalósulnak a szükséges műszaki feltételek a közeljövőben.

Egy másik elektronikus hírközlési szolgáltató véleménye szerint a rendelkezésre álló piaci információk és az ezeken alapuló elemzések segítségével megállapítható, hogy az elektronikus hírközlési internethozzáférés-szolgáltatások (infrastrukturaszolgáltatások) és a tartalomszolgáltatások – mint az OTT-szolgáltatások – közötti viszony kiegészítő: internet-hozzáférés szükséges ahhoz, hogy a felhasználók élvezhessék az interneten elérhető tartalmakat, applikációkat és fordítva. Ezt a konzultációs anyag is taglalja. Ami azonban további fontos, ebből fakadó következtetés, hogy az OTT-, illetve az internethozzáférés-szolgáltatásból származó társadalmi hasznot nem lehet elkülöníteni:

hogy mindkét szinten meglegyen az innovációra történő ösztönzőség, mind az OTT-, mind pedig az internethozzáférés-szolgáltatóknak részesülniük kell ebből a közösen megtermelt társadalmi, gazdasági többletből. Ha a haszon szinte kizárólag az OTT-szolgáltatókhoz, illetve a fogyasztókhoz jut, az azt a veszélyt hordozza, hogy a kölcsönös előnyökkel járó infrastruktúra beruházásokat elhalasztják vagy egyszerűen elmaradnak. Egy olyan szabályozási környezet, amelyik jelentős korlátok közé szorítja az internethozzáférés-szolgáltatók árazási, illetve szerződéses szabadságát (mely relatíve szignifikánsabban korlátozóbb, ha a másik oldalon hasonló szabályozás teljesen hiányzik), akkor az ilyen kimenetet eredményezhet.

Egy hazai OTT-szolgáltató szerint hozzávetőleg tízéves időtávon alakulhat ki az a háttér, amely lehetővé teszi, hogy a tisztán OTT-szolgáltatások kiváltsák a jelenlegi szolgáltatásokat. Ennek azonban három feltétele van. Egyrészt fontos, hogy a távközlő és adatkicserélő hálózatok képesek legyenek az előfizetők széleskörű és stabil kiszolgálására az IP világában, azaz elengedhetetlen egy jó minőségű alaphálózat. Másodrészt a végberendezések technikai paraméterei és használhatósága olyan szintre kell, hogy kerüljön, amely lehetővé teszi a végfelhasználók számára az egyszerű kezelhetőséget, hasonlóan a jelenlegi CRT TV készülékekhez. Harmadrészt pedig nélkülözhetetlen a felhasználók edukációja, azaz, hogy megismerjék és a napi rutin szintjén megtanulják használni a szolgáltatást és az ahhoz kapcsolódó egyéb funkciók összességét.

3. kérdés: Milyen piacralépési korlátok léteznek ma Magyarországon az OTT-tartalomszolgáltatások előtt?

Az alábbiakban pontokba szedve gyűjtjük össze azokat a piaci kudarcokat, amelyek a válaszadók szerint megnehezítik a piacra lépést egy OTT-tartalomszolgáltató számára:

1. *Méretgazdaságosság hiánya:* a méretgazdaságossági korlát, amely szűkíti a magyarországi piacra lépés lehetőségeit. A magyar piac mérete eleve nem teszi lehetővé igazán nagy VOD könyvtárak létrehozását, amely hosszabb távon versenyképességi kérdés lehet. Részben ennek okán elmondható, hogy ma Magyarország esetében egy tisztán lekérhető profilú OTT-tartalomszolgáltatással egyszerűen nem lehet sikeresen piacra lépni és piacon maradni.
2. *Nyelvi és kulturális korlátok* – a magyar nyelv speciális lokalizációs problémát jelent, mivel a hazai piacon a magyar nyelvű tartalom a keresett, ez azonban jelentős költségtényező a tartalomszolgáltatási oldalon. Főleg, hogy kifejezetten szinkron szintű elvárások vannak a tartalmakkal kapcsolatban, szemben pl. a horvát piaccal (eredeti nyelv, felirattal) vagy a lengyelrel (eredeti nyelv, alámondás).
3. *Tartalomjogosítási környezet*
 - a piac méretéből adódó korlátozott üzleti lehetőségek miatt a tartalomjogosítás nehézkes, a magas minimumgarancia kötelezettségek következtében a kurrens stúdióanyagok beszerzése esetleges, és üzletileg magas belépési korlátokkal jár.
 - A jogosítási definíciók nem tisztázottak, mindenki mást ért OTT-jogok, -szolgáltatások alatt, amely nem könnyíti meg sem a tartalomgyártók, -forgalmazók, -csomagolók, sem pedig a terjesztők működését.

- Az OTT-szolgáltatóknak a tradicionális médiaszolgáltatókkal kell versenyezniük a kizárólagos jogokért, és a piaci tapasztalatok szerint az előny azon szolgáltatónál van, aki minél nagyobb vásárlóerővel (pl. nézők száma) rendelkezik; de ennek csak egy része megfelelő minőségű átviteli csatorna (pl. műholdas, vezeték nélküli műsorelosztókkal fennálló szerződés összevetve az internet feletti terjesztéssel).
 - Problémát jelent a médiaszolgáltatók ellenállása, mivel a nézettséget az OTT-szolgáltatás tekintetében nem központosítottan mérik, hanem maga a szolgáltató rendelkezik az adatokkal. Így a reklámpiac alapjául szolgáló eredmények szétaprózódnak.
4. *Tartalomexkluzivitás* – az exkluzív tartalom nívósabb értéket képvisel, ennek azonban az ára is magasabb, ami az előző pontban említett korlátot tovább erősíti. A tartalomcsomagolókat saját magukat exkluzív vagy saját gyártott tartalmakkal különböztetik meg. Erre a hazai vállalkozásoknak kevés esélye van, a külföldi szolgáltatóknak pedig a lokalizációs problémákkal kell megküzdeniük.
5. *Fizetési, jogi korlátok*: hazai online fizetési szokások még nem terjedtek el, bár itt komoly fejlődés tapasztalható. Emellett a hazai jogi környezet az online számlaadásra, elszámolásra nem túl rugalmas, nem támogatja az ilyen típusú szolgáltatásokat.
6. *Műszaki feltételek*: korlátot jelent az OTT-tartalomszolgáltatások nyújtásához szükséges műszaki feltételek megteremtésének forrásigénye is. Egyetlen példát említve csak, a tartalomtulajdonosok – lévén a tartalmaik nem zárt hálózaton keresztül jutnak el a felhasználókhoz – sokkal szigorúbb tartalomvédelmi előírások teljesítéséhez kötik a jogosítást, mint a hagyományos platformok esetében, amelyeknek való megfelelés anyagi vonzata igen jelentős. Persze OTT-szolgáltatás esetén a hálózat kiépítése és/vagy üzemeltetése nem jelentkezik költségként a szolgáltatóknál, azonban a műszaki jellegű beruházások ára így is jelentős.
7. *Társadalmi jólét*: a lakosság jövedelmi helyzete sokkal fontosabb versenytársá teszi a díjmentesen (főként illegálisan) elérhető internetes tartalmakat, mint bármely más fizetős szolgáltatást.
8. *Szabályozatlan jogi környezet*: az OTT-szolgáltatás jelentős piacra lépési korlátja a szolgáltatás szabályozatlan jogi helyzete, valamint ezen szabályozatlan jogi helyzetből eredően, a potenciális előfizetők által is érzékelhető a megfelelő, piacszerű működést garantáló üzleti modellek hiánya.

4. Ön szerint milyen szolgáltatásnak minősül a lineáris médiaszolgáltatásokat aggregáló és az OTT-módon terjesztő szolgáltató szolgáltatása? Ha nem sorolható be a jelenlegi jogszabályi keretek közé, akkor indokolt-e e szolgáltatásokat a szabályozás hatálya alá vonni és miként?

A válaszok jellege okán, az alábbiakban külön ismertetjük az internethozzáférés-szolgáltatók, a tartalomszolgáltatók és az egyéb szektort érintő válaszadók véleményét.

1. Internethozzáférés-szolgáltatók

Több szolgáltató álláspontja szerint a lineáris médiaszolgáltatásokat aggregáló, és azokat OTT-módon terjesztő szolgáltatás műsorterjesztésnek feleltethető meg. Ez a besorolás lehetővé teszi, hogy a Magyarországon hasonló szolgáltatást nyújtó műsorterjesztők egyenlő feltételek mellett versenyezzenek, ugyanazok a jogszabályi előírások és feltételek legyenek irányadóak, az OTT-szolgáltatók pedig ne élvezzenek indokolatlan versenyelőnyt. A konzultációs anyag szerint azért lehet aggályos a műsorterjesztés fogalmába való besorolás, mivel a végfelhasználó felé a műsorterjesztő tartozik (szerződés alapján) felelősséggel a jelátvitelért. „Azonban egy klasszikus, ún. *pure* OTT-tartalomszolgáltató nem feltétlenül vállal felelősséget a fogyasztó internet-hozzáféréseért.” Az egyik válaszadó azonban ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy – bár az internet-hozzáférés biztosítására az OTT-szolgáltató az OTT-szolgáltatása keretében általában nem vállal felelősséget – a tekintetben kötelezettséget vállal, hogy a jel az interneten elérhető legyen.

A műholdas és földfelszíni műsorszórás esetén a műsorterjesztő saját hálózatán vagy más hálózatát igénybe véve sugározza ki kódoltan a műsort, és a néző ahhoz fér hozzá, ha a szolgáltatóval a kódolt adás feloldására előfizetői szerződést köt (az előfizetői kódkártyát a szolgáltató biztosítja). A szolgáltató a kisugárzott kódolt jel feloldását teszi lehetővé előfizetési díj ellenében, viszont a műsorokhoz való hozzáféréshez szükséges eszközökről a nézőnek kell gondoskodnia (áram, tévékészülék és kábelek, vevőberendezés, azaz set-top-box).

Ugyanezt az analógiát követve, az OTT-szolgáltatás előfizetőjének kellene gondoskodnia arról, hogy igénybe vehesse a szolgáltatást (áram, PC-laptop-tablet-telefon, internet). Ennek alapján azzal, hogy az OTT-szolgáltató elérhetővé teszi a jelet az interneten, gondoskodott a jelátvitelről, így a szolgáltatása a műsorterjesztésbe sorolható.

Egy másik szolgáltató is azt írja a konzultációra adott válaszában, hogy nem lát lényegi különbséget a lineáris OTT-tartalomszolgáltatás és egy olyan hagyományos műsorterjesztési szolgáltatás között, amelyet annak szolgáltatója például frekvenciabérlet útján, a hálózat felett semmifajta felügyeletet nem gyakorolva vagy harmadik személyeknek a jeltovábbítás teljes folyamatára (a műsorjelek downlinkjétől elkezdve azok multiplexálásán és uplinkjén keresztül a műholdkapacitás bérbeadásáig) kiterjedő szolgáltatásait igénybe véve nyújtja. A Hatóság által megfogalmazott egyetlen különbség az előzőek között mindössze az, hogy a lineáris OTT-tartalomszolgáltatók arra hivatkozhatnak, hogy a más személy hálózatának használatából eredő minőségi problémákért nem felelősek, holott az effajta felelősség eleve nem immanens része az elektronikus hírközlési szolgáltatás definíciójának, hanem a magyar szabályozás által mellérendelt kötelezettség.

Álláspontjuk szerint, a vonatkozó uniós rezsim, az új Szabályozási Keretrendszer csak az elektronikus hírközlési szabályozás keretét és nem részletszabályait harmonizálja, és így természetesen nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek alapján például a műsorterjesztőknek különféle minőségi célértékeket kellene vállalniuk. A magyar szabályozás azonban elvárja ezt. Így került abba a helyzetbe

a jogalkalmazás, hogy a nem hagyományos műsorterjesztés – lévén az előzőek szerint itt ez nem elvárható – e tekintetben némi előnybe került a hagyományos műsorterjesztéssel szemben. Meglátásuk szerint e probléma könnyen áthidalható lenne, ha csak a szolgáltatás rendelkezésre állását vizsgálná a Hatóság a szolgáltatói felelősség körében, és a minőségi kérdésekben pedig a döntést a felhasználókra és a piacra bízna. Könnyen belátható, hogy egy megbízhatatlan, állandóan minőségi problémákkal küzdő vagy nehézkesen igénybe vehető lineáris OTT-tartalomszolgáltatás nem lesz konkurenciája a hagyományos műsorterjesztési platformoknak, arra egészen egyszerűen nem lesz igény. A hagyományos műsorterjesztési szolgáltatásoktól való eltérés – álláspontjuk szerint – az utóbbiakra vonatkozó szabályozási kötöttségek enyhítésével megfelelően kezelhető lenne.

Egy másik szolgáltató is azon az állásponton van, hogy a szolgáltatás jellegére való tekintettel az OTT-szolgáltatóknak is az Eht. hatálya alá kell tartozniuk. Ha ehhez jogszabály-módosítására van szükség, akkor azt minél előbb meg kell tenni.

Egy válaszadó azt a kérdést teszi fel elemzésében, hogy mennyiben indokolt az OTT-szolgáltatások szabályozás alá vonása. Álláspontja szerint először arra kell a konzultációs folyamatban választ találni, hogy milyen okból merül fel ezeknek a szolgáltatásoknak a szabályozás alá vonása, és melyik szabályozás alá kell őket besorolni. Fennáll-e jelenleg olyan probléma/piaci kudarc, melynek megoldása csak a szabályozás ezen szolgáltatásokra való kiterjesztésével érhető el megfelelően, és nem eredményez-e szabályozási kudarcot a szabályozás kiterjesztése vagy annak hiánya (a nem egyenlő játéktér miatt)? Ezen alapvető kérdések megválaszolásához képest másodlagos kérdés a jogszabályi definíció. A szolgáltató felhívja a figyelmet a konzultációs anyagban is idézett, az Európai Unió Bíróság UPC Dth. kontra NMHH ügyben hozott ítéletére, melynek ebből a szempontból nagyon lényeges eleme, hogy a bíróság a szabályozási keret hatékony érvényesülésére, illetve céljainak megvalósulására hivatkozik a döntés indokaként. Ha tehát az OTT-szolgáltatások szabályozás hatálya alá vonása szükséges ahhoz, hogy egy, a szabályozás közpolitikai célja megvalósuljon, akkor ez indokolt.

Álláspontja szerint ilyen közpolitikai cél lehet – egyebek közt – a fogyasztók védelme: a végfelhasználók joggal várhatják el a szabályozástól, hogy a funkcionálisan egyenértékű OTT-szolgáltatások igénybevétele során hasonló védelemben részesüljenek, mint távközlési vagy média szolgáltatások igénybevétele során. További szempontként ugyanakkor érdemes azt is megfontolni, hogy egy olyan szabályozási környezet, amelyik jelentős korlátok közé szorítja pl. az egyértelműen elektronikus hírközlési szolgáltatóknak minősülő internethozzáférés-szolgáltatók árazási, illetve szerződéses szabadságát, ugyanakkor funkcionálisan hasonló OTT-szolgáltatásokat jogtechnikai okokból szabályozatlanul hagy, kedvezőtlen társadalmi kimenetet eredményezhet. Meg kell ezért szüntetni azt az egyenetlenséget, hogy a hálózatfejlesztési beruházásokhoz kapcsolódó pénzügyi, illetve szabályozási terheket – Magyarországon a jelentős adó-és közterheket is – szinte kizárólag az elektronikus hírközlési szolgáltatók viselik, míg a közösen megtermelt társadalmi, gazdasági haszon jelentős mértékben az OTT-szolgáltatókhoz, illetve a fogyasztókhoz jut.

A fentiekől eltérő véleményt fogalmaz meg néhány további szolgáltató. Véleményük szerint az online tartalomszolgáltatások piaca egy fejlődése igen korai szakaszában lévő piac, jövőbeni fejlődési irányai nehezen jelölhetők ki, és mivel a fogyasztók többsége számára is ismeretlen, a keresleti oldal jellemzői sem alakultak még ki. Ezt erősítik az Európai Unió elektronikus hírközlési keretszabályozási rendszerében erre vonatkozóan megfogalmazottak: a feltörekvőnek (*emerging*) nevezett piacokra irányuló túl korai szabályozói beavatkozások elkerülését ajánlják.

2. Tartalomszolgáltatók

A hagyományos műsorközvetítési szabályozási modell azon az elven alapult, hogy korlátozott számú szereplő (a műsorsugárzó szolgáltatók) véges nyilvános erőforráshoz – a sugárzási frekvencia-tartományhoz – kap hozzáférést és használati lehetőséget, és ennek a hozzáférésnek és használatnak a fejében e szereplők számára közérdekű kötelezettségeket lehetett előírni. A műsorsugárzási szabályozás alapvető indoka az online videoszolgáltatás esetében nem áll fenn akkor sem, ha az lineáris: a szereplők száma nem korlátozott; már a jelenlegi – még csak születési – fázisban is nagyszámú videoműsor-szolgáltató működik világszerte, a szolgáltatáshoz használt erőforrás, azaz az internet nem közmű, és nem is szűkösen áll rendelkezésre. Ennek megfelelően téves lenne, és az alapul szolgáló elveknek nem felelne meg a szabályozásnak az egyik médiumról (a műsorszórásról) egy másikra (az online-ra) való átvitele, még módosított formában sem, csak azért, mert van egy közös jellemzőjük, nevezetesen az, hogy videoműsorok szolgáltatását teszik lehetővé. A választ adó tartalomszolgáltató szerint a szabályozás kialakítása során azt is szem előtt kell tartani, hogy a magyar fogyasztók a világ bármelyik részéről származó online műsorokhoz hozzáférhetnek, amelyeknek szolgáltatói az NMHH joghatóságának hatókörén kívül esnek. A gyakorlatban nagy számban lennének olyan tartalom-előállítók a világ más részén is, amelyek tudomást sem szereznének arról, hogy az online videóra magyar szabályozás vonatkozik.

Egy másik tartalomszolgáltató azt fejt ki válaszában, hogy az OTT-szolgáltatók nem tekinthetők műsorterjesztőnek, különösen nem az ún. *standalone* OTT-szolgáltatók, mivel nem tartoznak felelősséggel a jeltovábbításért, márpedig a műsorterjesztő jelenleg hatályos fogalma értelmében a műsorterjesztő felelősséggel tartozik a jeltovábbításáért, függetlenül attól, hogy a terjesztést saját vagy bérelt hálózaton végzi. Ahogy a konzultációs anyag is írja, az OTT-szolgáltató tevékenysége nagyon hasonlít a műsorterjesztéshez, de a szolgáltatását a nyílt interneten teszi hozzáférhetővé, és ezért nincs felelőssége a jeltovábbításért. Amiben tevékenysége valóban hasonlítható a műsorterjesztéshez: az a tartalomcsomagolás, és az, hogy mint tartalomcsomagolónak igen jelentékeny befolyása van arra, hogy mely tartalmakat, mely csomagban juttat el a felhasználóihoz anélkül, hogy az eljuttatás tekintetében felelősséggel rendelkezne.

3. Egyéb vélemények

Az egyik válaszadó véleménye szerint az OTT-szolgáltatás majdnem megfelel a műsorterjesztés meghatározásának, az elektronikus hírközlési szolgáltatástól viszont eltér abban, hogy a szolgáltató nem végez hálózaton történő átvitelt. Az OTT-szolgáltatás definícióját az „*OTT-technológiával megvalósított tartalomterjesztés*” fogalomkörben lehetne megalkotni, mintaként a műsorterjesztés és az elektronikus hírközlési szolgáltatás jelenlegi meghatározását lehetne használni – utóbbi esetében a meghatározás hálózaton történő átvitelre vonatkozó feltételének bővítésével.

Egy másik válaszadó is hasonló véleményen van az OTT-szolgáltatások besorolását illetően. Álláspontja szerint a lineáris médiaszolgáltatásokat aggregáló és azokat OTT-módon terjesztő szolgáltatás műsorterjesztésnek feleltethető meg. Ugyanakkor kétségtelen, hogy a hagyományos műsorterjesztéssel szemben, ez esetben a szolgáltató nem felelős a jeltovábbítás teljes folyamatáért, az előfizetőnek ezt magának kell biztosítania. A lineáris OTT-tartalomszolgáltató – a hagyományos műsorterjesztéshez hasonlóan – átveszi a médiaszolgáltatótól a műsorjeleket, és azokat újracsomagolva küldi el a felhasználó felé, amelyhez más szolgáltatók hálózatát (is) használja.

Mivel ezt a technológiai eltérést leszámítva, a lineáris OTT-szolgáltatás mind szolgáltatói, mind felhasználói szempontból megfeleltethető a hagyományos műsorterjesztésnek, azzal azonos módon kellene kezelni. Meglátása szerint minden, a hagyományos műsorterjesztési szolgáltatástól való eltérés az utóbbiakra vonatkozó szabályozási kötöttségek enyhítésével kezelhető.

5. Mi a véleménye arról, hogy az Európai Bizottság jogalkotási javaslata a hálózatsemlegesség részletesebb szabályozását írja elő?

A válaszok jellege okán, az alábbiakban külön ismertetjük az internethozzáférés-szolgáltatók és a tartalomszolgáltatók véleményét.

1. Internethozzáférés-szolgáltatók:

A „nyílt internet” meglétét, illetve a hálózatsemlegességet, amely a versenyt és a fogyasztók szabad választását helyezi középpontba, az internethozzáférés-szolgáltatók általánosan támogatják. Ugyanakkor a hálózatsemlegesség kérdésének sokrétűsége miatt (politikai, társadalmi, műszaki, továbbá jogi és közgazdasági jelentéssel egyaránt bír) nem egyértelmű, hogy ki milyen szempontból támogatja a hálózatsemlegesség elvét, vagy véli annak sérülését. Az sem egyértelmű, hogy egy esetleges szabályozásnak melyik szolgáltató legyen az alanya annak érdekében, hogy a szabályozás elérje a célját.

A hálózatsemlegesség témájának komplexitása, ellentmondásai, továbbá a kétplatformos, többszereplős piaci jelleg jelentős nyomás alá helyezi a hálózati szolgáltatókat:

- egyrészt elvárás a szellemi tulajdon, a személyes adatok, valamint a kiskorúak védelme,
- másrészt igény mutatkozik a minőség biztosítására, amelyhez azonban elengedhetetlen a hálózat fejlesztése, illetve a kapacitások racionális kihasználása.

A fogyasztók (akik érdekét hivatott védeni bárminemű állami beavatkozás) elvárása a minőség és a választék. Versenyjogi szempontból e kettő a verseny eredménye, a valóságban azonban a szolgáltató a megfelelő minőséget és választékot csak bizonyos forgalommenedzsment által tudja elérni. Ugyanakkor ez a forgalommenedzsment nem sérti a verseny tisztaságát, ha transzparens elvek mentén, minden OTT számára egyenlő feltételek mellett elérhető. Jelenleg ezen elvek mentén kínálnak szolgáltatásokat, „opciókat” a hálózattal rendelkező szolgáltatók, nem mellesleg pozitív fogyasztói visszhanggal. A mobilszolgáltatások esetében különösen érvényes, hogy a forgalomirányítás nélkülözhetetlen a végfelhasználói elégedettség biztosításához, mivel a szolgáltatók gyakran csak korlátozottan képesek a növekvő adatforgalomnak megfelelő kapacitás kiépítésére.

Ha felmerülnek aggályok azzal kapcsolatban, hogy a forgalomirányítást versenykorlátozó módon alkalmazzák, erre a versenyjog szabályai kínálnak megoldást. Ebből adódóan az internethozzáférés-szolgáltatók szerint nincs szükség szabályozói fellépésre, amíg a forgalomirányítási intézkedések és ezek felhasználói élményre gyakorolt hatásai transzparensnek. Ha mégis születnének a forgalomirányításra kiterjedő új szabályozási követelmények, azoknak figyelemmel kellene lenniük az alábbi megfontolásokra:

- A forgalomirányítás a hálózat működésének integráns része. Nem egy kivételes eszköz, hanem előfeltétele bármely megfelelően működő hálózatnak. Forgalomirányításra a végfelhasználók személyes biztonsága és integritásának védelme érdekében is szükség van. A megkülönböztetés tilalma nem akadályozhatja meg a szolgáltatókat abban, hogy az alkalmazásagnosztikustól eltérő, egyéb arányos torlódáskezelő technikákat is alkalmazzanak, mert ezek sokkal hatékonyabban tudják megoldani a problémát a felhasználói élmény romlása nélkül.
- A felhasználóknak természetesen joguk van arra, hogy tájékoztatást kapjanak arról, melyek az alkalmazott forgalomirányítási intézkedések. Ennek a tájékoztatásnak a felhasználó számára lényegesnek (relevánsnak) és érthetőnek kell lennie.
- A forgalomirányításnak megengedettnek kell lenni annak érdekében, hogy a szolgáltatók teljesíthessék jogszabályban előírt kötelezettségeiket, mint például a 2011/01/EU irányelvben említetteket, és a bírósági határozatoknak történő megfelelést.

Több szolgáltató is kifejezte emellett azon véleményét, hogy a hálózatsemlegességgel foglalkozó korábbi konzultációhoz hasonlóan jelenleg sem látják szükségesnek a szabályozás kibővítését, mert a jelenlegi jogszabályi környezet (ex ante és ex post szabályozás) a hálózatsemlegesség minden követelményének kikényszerítésével kapcsolatban teljes mértékben megfelelő eszközöket, illetve biztosítékokat tartalmaz. A szabályozás esetleges kiterjesztése a céljával ellentétes hatást válthat ki, hiszen az a nagy volumenű beruházásokat végrehajtó hálózati szolgáltatók jövőbeli fejlesztési szabadságát gátolhatja, és a leendő fejlesztésektől vonná el a szükséges beruházási és egyéb forrásokat (akár szűkítve a fogyasztók választási lehetőségét is).

Az átláthatósággal kapcsolatban a szolgáltatók megjegyzik, hogy a több EU-s tagország gyakorlatához hasonló önszabályozás keretében kialakított átláthatósági táblázatok megfelelő mennyiségű információt biztosítanak az internetezők számára, így ezen a területen sem szükséges további szabályozás bevezetése.

Az egyik szolgáltató megjegyezte, hogy nem találja aggályosnak a hálózatsemlegesség további szabályozását, ha az a nyílt internet fenntartására szolgál, és nem jár az internethozzáférés-szolgáltatók további szolgáltatásainak háttérbe szorulásával.

Egy másik véleményező az Európai Bizottság azon álláspontja mellett tette le a voksát, amely szerint az internethozzáférés-szolgáltatóknak legyen lehetőségük arra, hogy további díj ellenében garantált minőségű szolgáltatást nyújtsanak az arra igényt tartó tartalom- és alkalmazásszolgáltatók számára. A garantált minőségű szolgáltatásból származó bevétel segítségével fenntarthatóvá válik a hálózat működtetése és további fejlesztése, ami lehetővé tenné a megkülönböztetésektől mentes best-effort jellegű szolgáltatások megfelelő minőségben történő biztosítását is.

A garantált minőségű szolgáltatásból származó bevétel elmaradásával a széles sávú hálózatok tulajdonosainak helyzete ellehetetlenülne, mivel jelentősen csökkennének az előfizetői befizetések a vezetékes műsorterjesztési szolgáltatást már igénybe venni nem kívánó előfizetők miatt. Ezen felül az OTT-szolgáltatás által igényelt, nagy sávszélesség okozta lassuló hálózati teljesítmény az internet-előfizetők szerződésének megszüntetését okozná, avagy a részükre nem megfelelő teljesítésért fizetendő kötbérekkel eredően is jelentős veszteség érné ezeket a szolgáltatókat.

A vélemények között megjelennek a hagyományos műsorterjesztők és az OTT-szolgáltatók egyenlőtlen kezeléséből adódó problémák is. Az OTT-szolgáltatók nem feltétlenül jelentik be

szolgáltatásaikat a hatóságnál, ezáltal mentesülnek az adófizetési és adatvédelmi kötelezettségek alól, továbbá nem kell eleget tenniük az adatbejelentési kötelezettségeknek. A fentiekben ismertetett problémák megoldása nem igényelne további szabályozást, azok önszabályozás keretében is megoldhatók lennének. Ugyanakkor az OTT-szolgáltatások esetében az érvényes szabályozás következetes alkalmazására lenne szükség az egyenlő versenykörnyezet kialakítása érdekében.

Másik vélemény szerint a nagy sávszélességet igénylő videós tartalmak nem az OTT-szolgáltatások megjelenésével terjedtek el, a videókat magukba foglaló tartalmak már az OTT-szolgáltatások előtt is léteztek (online hírportálok tartalmaiba ágyazott videók, közösségi oldalak videós tartalmai, videomegosztók stb.). Az OTT-szolgáltatók nem hibáztathatók ezért a folyamatos sávszélesség növekedési igényért. Azon internetszolgáltatók kívánják most rendszabályozni az internethasználatot a pure OTT-szolgáltatókra fogva, akik eddig is a legnagyobb mértékben használták azt. Azért kívánják szabályoztatni és fizettetni a használatát, mert az OTT-szolgáltatók az ő éríthetetlennek gondolt nyereségüket csökkentenék.

2. Tartalomszolgáltatók

Az egyik tartalomszolgáltató azt javasolja, hogy a szabályozó különböztesse meg a pozitív és a negatív diszkriminációt. Ha egy OTT-szolgáltató a végfelhasználók jobb kiszolgálása érdekében dedikált sávszélességet akar vásárolni valamelyik internethozzáférés-szolgáltatótól, vagy a szervereit a minőségi szolgáltatás érdekében az adott szolgáltatónál kívánja elhelyezni, akkor ezt a szolgáltató ne tagadhassa meg, illetve ne kérhessen ezért a piacinál magasabb árat.

Az utolsó mérföld („last mile”) mindenképpen legyen versenysemleges, egyik tartalomszolgáltató se kaphasson ezen a szakaszon dedikált sávszélességet. Ezáltal teljesüljön a versenysemlegesség. A szabályozónak azt is meg kellene határozni, hogy egy, a műsorterjesztésben érdekelt, vagy akár saját OTT-megoldással is rendelkező távközlési cég vagy internethozzáférés-szolgáltató ne diszkriminálhassa a potenciális versenytársakat a sávszélesség korlátozásával. Technológiailag meg tudja tenni, hogy a versenytárs rendelkezésére kisebb sávszélességet biztosít a hálózatán, hogy az ne tudjon minőségi szolgáltatást nyújtani a végfelhasználók számára.

Egy másik tartalomszolgáltató kiemelte, hogy számára leginkább a menedzselt hálózatokra vonatkozó szabályok érdekesek, és az az érdekük, hogy a szolgáltatók folyamatosan jó minőségű jelet továbbíthassanak a végfelhasználók számára. Magánfelhasználói oldalról kívánatos, hogy az internetes tartalmak letiltása és korlátozása alapvetően legyen tilos az internethozzáférés-szolgáltatók számára. Minden felhasználónak, aki előfizetéssel rendelkezik, teljes internet-hozzáférést kell biztosítani (előfizetési csomag árából és sebességétől függetlenül). Tartalom-előállítóként is ezt várják az internethozzáférés-szolgáltatóktól az előfizetésért cserébe. A piaci résztvevők érdekei viszont eltérő irányba mutatnak. Ha még az EU-ban nem is azonnal megoldandó kérdés ez, néhány éven belül, egyre égetőbb problémaként kell kezelni a piaci szereplők igényeit. Tekintsük-e az internetet kvázi közműnek, tehát legyen teljes mértékben hálózatsemlegesség, vagy engedve az ISP-k nyomásának, a semlegességet feladva, felár mellett garantálnák csak a sávszélességet? Mindenképpen fontos lenne differenciálni, és radikális megoldás helyett köztes helyzetet kialakítani, amely a tartalom-előállítók, az internet-hozzáférést biztosítók, illetve a felhasználók számára is elfogadható lehet.

6. Mi a véleménye arról, hogy az uniós javaslat alapján az egyes tartalomszolgáltatóknak lehetősége nyílna garantált sávszélességre vonatkozó megállapodást kötni az internethozzáférés-szolgáltatókkal?

A válaszok jellege okán, az alábbiakban külön ismertetjük az internethozzáférés-szolgáltatók és a tartalomszolgáltatók véleményét.

1. Internethozzáférés-szolgáltatók

Az uniós javaslatban megfogalmazott ún. speciális szolgáltatások (specialized services) valamennyi tartalom-, szolgáltatás- és alkalmazásszolgáltató számára megteremtik annak a lehetőségét, hogy megnövekedett minőségi jellemzőkkel bíró, illetve követelményeknek megfelelő szolgáltatásokat fejleszthessenek (pl. távoli egészségügyi ellátás, szűrés, sebészet, ápolás, illetve a közlekedés automatizálása, önvezető gépjárművek). A differenciált szolgáltatások kialakításának és nyújtásának lehetősége létfontosságú – mind a mobil-, mind a vezetékessé széles sávú szolgáltatások esetében – annak érdekében, hogy a fogyasztók számára rendelkezésre álló választék bővüljön, és minél több szolgáltató között választhassanak.

Az egyik internethozzáférés-szolgáltató által megfogalmazott vélemény szerint az OTT-szolgáltatók üzleti modelljei rendkívül változatosak és változékonyak. Ennek megfelelően az internetszolgáltatók számára is meg kell hagyni annak szabad lehetőségét, hogy új üzleti modelleket alkalmazzanak. A hagyományos bevételi forrásaikat ugyanis veszélyeztetik a sikeres OTT kommunikációs és üzenetküldő alkalmazások, ahogy azt a konzultációs anyag is elismeri. Új üzleti modellek alkalmazása, adott esetben jelentheti újszerű szerződéses feltételek kialakítását a fogyasztókkal, illetve az OTT-szolgáltatókkal. Annak a követelménynek az érvényesítésén túl, hogy a szerződő felek – különösképpen a fogyasztók – megfelelő, érthető és átlátható tájékoztatást kapjanak az üzleti kapcsolat létesítése előtt a szerződéses feltételekről, és tudva, hogy a versenyjog eszközei rendelkezésre állnak a magatartások vizsgálatára, bármilyen egyéb szigorú ex ante szabályozási követelmény érvényesítése – amely korlátozza a differenciált ajánlatok kialakítását – túlzó lehet az elektronikus hírközlési szolgáltatókkal szemben.

A tartalomszolgáltatók részéről már a múltban is megjelent az igény a magasabb minőségű internetes átvitelre. Számos olyan alkalmazás létezik, amely megköveteli az interneten általánosan elérhető minőségünél jobb SLA (szolgáltatásisint)-paraméterekkel rendelkező szolgáltatást, amely nélkül a szolgáltatások az internet felhasználásával nem elfogadhatók az ügyfelek számára.

Emellett a speciális szolgáltatások új bevételi forrásokat jelenthetnek a szolgáltatók számára, amely pénzeszközök hozzájárulhatnak a hálózati kapacitásokat növelő beruházások ösztönzéséhez. A speciális szolgáltatások érdekében létrejövő hálózatfejlesztési beruházások az internet-hozzáférés szolgáltatásainak minőségére is pozitívan hathatnak, ha a speciális szolgáltatások és az internethozzáférés-szolgáltatás ugyanazon a fizikai infrastruktúrán mehet végbe.

A szolgáltatók ugyanakkor kiemelték azt is, hogy a speciális szolgáltatások nyújtása nem akadályozhatja az internetezőket a nyílt interneten elérhető egyéb alkalmazások/szolgáltatások igénybe vételében.

A speciális szolgáltatások nyújtásának szabályozását mindenekelőtt jogosultságként kell megfogalmazni, nem pedig korlátozásként. A szabályoknak kellőképpen rugalmasnak kell lenniük,

elismerve azt, hogy a speciális és az általános internethozzáférési-szolgáltatások valamennyire mindig hatással vannak egymásra.

Másik vélemény szerint külön kell elemezni azon piaci szereplők helyzetét, amelyek az értéklánc mentén több szerepet is betöltenek. A közeljövő fontos kérdése, hogy azok a szervezetek, amelyek hálózati hozzáférést is biztosítanak, és maguk is tartalomgyártók vagy OTT-szolgáltatók, a saját szolgáltatásaik preferálásával milyen piaci torzító hatást érhetnek el, szemben azokkal az OTT-szolgáltatókkal, amelyektől ők hasonló szolgáltatásokért külön díjazást szeretnének a „garantált sávszélességekért”? Részben emiatt, illetve részben a növekvő igények miatt is kérdéses, hogy „garancia” egyáltalán mire adható, és ha a hálózat egy-egy pontja eléri azt a telítettséget, hogy a külső „megvásárolt garanciák” kiszolgálására sem elegendő a kapacitás, akkor milyen szabályok szerint történik a hálózatmenedzsment. Külön érdemes foglalkozni azzal az esettel, hogy ha egy széles horizonton aktív szereplő egy magán internetkicszerelő központot hoz létre (amire hazánkban éppen most van egy aktuális példa), nehogy ennek további piactorzító és innováció lassító hatása legyen.

Egy másik szolgáltató szerint előzetesen vizsgálni kellene, hogy mérhető-e az így bevezethető szolgáltatások versenytorzító hatása. Ugyanis a nagy internetszolgáltatók, már most azt kommunikálják, hogy az OTT-szolgáltatók forgalmát megpróbálják külföldi szervereken keresztül működtetni, hogy ne legyen gyors az elérés a felhasználók számára. Ha nem egy Netflix méretű OTT-szolgáltató akar belépni a piacra, egy ilyen megállapodás piacra lépést gátló tényező is lehet.

A fentiekkel ellentétes véleményt fogalmazott meg egy másik elektronikus hírközlési szolgáltató. Álláspontja szerint a kérdés a szerződési szabadság tárgykörébe tartozik. Ugyanakkor a válaszában kiemelte, hogy fontosnak tartja a nemzetközi legjobb gyakorlatok folyamatos nyomon követését, és azt, hogy a magyar fogyasztók és nem utolsósorban a magyar vállalkozások ne kerüljenek versenyhátrányba, vagy a szabályozási tényezők alapján kialakuló nemleges üzleti döntések nyomán ne férhessenek hozzá bizonyos szolgáltatásokhoz.

2. Tartalomszolgáltatók

Az egyik válaszadó jelezte, hogy egyetértene az EU Bizottságának azon megállapításával, mely szerint meg kell őrizni az internet nyitottságát és hálózatsemlegességét, ugyanakkor fogyasztói szempontból nagyon fontos érdek, hogy a szolgáltatást igénybe vevők megfelelő minőségben férjenek hozzá az OTT-szolgáltatásokhoz. Az OTT-szolgáltató a jelenlegi szabályozás szerint a jelátvitelért nem tartozik felelősséggel, viszont az internet-hozzáférést biztosító szolgáltatók számára az ilyen szolgáltatáshoz szükséges sávszélesség biztosítása és folyamatos növelése jelentős beruházási költséggel jár – különösen a jövőben várható OTT-szolgáltatások iránti megnövekedett fogyasztói és OTT-szolgáltatói, valamint tartalomsomagolási igényeket figyelembe véve. Ezen költségekhez pedig új bevételi források szükségesek, és az EU Digitális Agenda nem tekinti alternatívának a végfelhasználó fogyasztói árak emelését.

A szolgáltató véleménye szerint ezért a szabályozás során legyen megengedhető az OTT-tartalomszolgáltató, illetve tartalomsomagoló és az internetszolgáltató közötti megállapodás, amely szerint az internetszolgáltató ellenérték fizetése mellett garantált sávszélességet biztosít az OTT-szolgáltatónak. Mindezt a versenysemlegesség elvének szigorú alkalmazásával és a verseny torzításának kiszűrésével kell megtennie, és annak előírásával, hogy az internetszolgáltató köteles legyen az ily módon elért bevételt a hálózat fejlesztésére fordítani. A versenysemlegesség – álláspontjuk szerint – úgy biztosítható a leghatékonyabban, hogy nemcsak lehetőség, hanem

kötelezettség legyen az OTT-audiovizuális tartalomszolgáltató számára a garantált sávszélesség vásárlása, illetve az ez irányú megállapodás megkötése.

Támogatandó egyes tartalomszolgáltatók szerint, hogy aki minőségi szolgáltatást akar nyújtani, az vásárolhasson plusz erőforrást egy CDN (tartalomszolgáltató hálózat) kiépítéséhez. Bár törvényileg nem írható elő, hogy OTT-szolgáltatást csak CDN segítségével lehessen nyújtani, de jogilag is támogatni kell azokat a szolgáltatókat, akik investálni kívánnak a hálózatfejlesztésbe. Fontos, hogy ezzel csak addicionális kapacitás hozható létre, azaz ezzel ne csökkenjen azon szolgáltatók számára rendelkezésre álló sávszélesség, akik csak „*best effort*” alapon nyújtanak OTT-szolgáltatást.

Egy másik tartalomszolgáltató álláspontja szerint ugyanakkor a garantált sávszélességre vonatkozó szerződés megkötésének lehetősége ellentmond az internet olyan alapvető értékeinek, mint a diszkriminációmentesség elve. A garantált sávszélességre vonatkozó megállapodás torzítja a piacot és a versenyt, mivel a kevésbé tőkeerős cégek nem tudnak kellően érvényesülni, és ezzel a végfelhasználók nem feltétlenül jutnak a kívánt tartalomhoz megfelelő minőségben.

Egy másik tartalomszolgáltató is annak a véleményének adott hangot, mely szerint ellenzi az olyan javaslatokat, amelyek megengednék az internethozzáférés-szolgáltatóknak, hogy előnyben részesítsék akár a saját vállalatcsoportjukhoz tartozó, akár harmadik tartalomszolgáltatókat, beleértve az interneten kialakítandó „gyors sávok”-at, illetve egyéb különleges bánásmódot. A tartalomszolgáltató azt javasolja a jogszabályalkotóknak, szabályozó hatóságoknak, hogy olyan szabályozást alkossanak, amely nem tekinti kívánatosnak az előnyösen sorolt átviteli megállapodásokat, mivel ezek oly módon torzítják a piacot, amely rombolja az innovációt, a versenyt és a gazdasági növekedést. Véleményük szerint az ilyen megállapodások nem egyeztethetők össze a nyílt internet alapvető elveivel, és hatásukra nyomás nehezedne a tartalomszolgáltatókra, alkalmazásfejlesztőkre, szolgáltatókra és a készülékek gyártóira, hogy kössenek szerződéseket a széles sávú elérést értékesítő szolgáltatókkal. Az ilyen megállapodások különösen azért adhatnak okot aggodalomra, mert az internethozzáférés-szolgáltatók végződtetési monopóliumhelyzetüknél fogva képesek idővel egyre magasabb díjakat és egyre nagyobb engedményeket követelni a tartalomszolgáltatóktól. Végül, ezek a megállapodások egyenlőtlen játékteret hoznak létre, és a fogyasztóktól megnövelt árakat követelhetnek ugyanazért az általános vételi élményért, mint amely ezek nélkül a megállapodások nélkül is élvezhető lenne.

A válaszadó tartalomszolgáltatók közül néhányan úgy gondolják, hogy az ilyenfajta piaci torzulások ott a legnagyobbak, ahol egy internethozzáférés-szolgáltató előnyösen sorolt átvitelt ad a saját (tartalmat, alkalmazást és/vagy szolgáltatást nyújtó) tartalomszolgáltatásai számára. Ilyen körülmények esetén egy független tartalomszolgáltató, ahhoz, hogy versenyezni tudjon a széles sávú összeköttetést kínáló szolgáltatóval nem egyszerűen csak kénytelen ilyen előnyösen sorolt átviteli megállapodást kötni, hanem egyúttal eleve versenyhátrányban is van, mivel a széles sávú összeköttetést kínáló szolgáltató magas díjakat követelhet tőle, miközben saját maga vagy a cégcsoportjához tartozó tartalomszolgáltatás ugyanazt ingyen élvezzi vagy csak minimális költséget köteles fizetni.

A fenti véleményt megfogalmazó szolgáltató kiemelte, hogy az előnyösen sorolt átviteli megállapodások nem azonosak a széles sávú összeköttetést kínáló szolgáltató ésszerű hálózatfenntartói gyakorlatával, és azoktól teljesen eltérő célokat szolgálnak. Az ésszerű hálózatfenntartói gyakorlatokat szabványosított iparági protokollok, illetve olyan műszaki és működtetési döntések alapján működnek, amelyek célja, hogy minden felhasználó erős, megbízható és biztonságos internet-élményt élvezhessen.

7. Álláspontja szerint szükséges-e a hálózatsemlegesség magyarországi szabályozása?

A válaszok jellege okán, az alábbiakban külön ismertetjük az internethozzáférés-szolgáltatók, a tartalomszolgáltatók és az egyéb szektort érintő válaszadók véleményét.

1. Internethozzáférés-szolgáltatók

A szolgáltatók válaszaikban hangsúlyozzák, hogy Európában a hálózatsemlegességet érintő kérdések vonatkozásában törekedni kell az egyes tagországokban érvényes szabályozás harmonizálására, illetve összhangban kell azoknak lenniük az egész Európára kiterjedő szabályozással. Ebből adódóan célszerűnek látszik az esetleges hazai szabályozás módosításával megvárni a folyamatban levő EU-s szabályozás végeredményét.

Ugyanakkor a szabályozás szükségességét illetően különböző álláspontok jelennek meg. Az egyik szolgáltató szerint egyrészt a hatályos jogszabályok teljes mértékben lefedik a hálózatsemlegesség összes aspektusát (fogyasztóvédelem, versenyjog, hírközlés-szabályozás stb.), másrészt nem szabad szem elől téveszteni a szabályozási beavatkozás eredendő célját, a fogyasztói jólét biztosítását, növelését. A (definícióval nem rendelkező, tartalmában szerteágazó) hálózatsemlegesség címén felmerülő bárminemű új, a vállalkozói szabadságnak – a meglévő szabályokon túlmutató – korlátozása ellentétes hatású lenne a beavatkozás eredendő céljával, és szűkítené a fogyasztók választási lehetőségeit.

Egy másik szolgáltató kiemeli válaszában, hogy a hálózatsemlegesség szabályozása kapcsán, az önszabályozás keretében bevezetett átláthatósági táblázatok kielégítik az átláthatóság követelményét. Ezzel az internetezők megfelelő részletzettségű információhoz juthatnak az internethozzáférés-szolgáltatás tulajdonságaira vonatkozóan. A hálózatsemlegesség egyéb aspektusai kapcsán nem látják szükségét a további szabályozásnak.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatók megemlítettek még néhány, a hálózatsemlegességgel összefüggő problémát, amelyeknek kezelését fontosnak tartanák. Például létezhetnek olyan konkrét tartalmak vagy ezekkel kapcsolatos megállapodások (ha érintik a hálózatsemlegesség kérdését is), amelyeket ha egyes szolgáltatók előfizetői gyakorlatilag nem tudnak ugyanolyan feltételekkel elérni, akkor indokolt lehet a részletesebb hazai szabályozás, ami hasonló lehetne a kiemelt jelentőségű médiaesemények közvetítésével kapcsolatos szabályozáshoz.

2. Tartalomszolgáltatók

A szolgáltatók véleménye szerint az internet nyíltságának megtartása érdekében mindenképpen indokolt a hálózatsemlegesség különféle területeinek szabályozása. A tartalomszolgáltatói oldal ugyanakkor nem látja indokoltnak a hazai szabályozás felgyorsítását, mindenképpen szükségesnek látná, hogy az EU dolgozza ki a szükséges szabályokat, majd ezeket építsék be a hazai szabályozásba. Ha az EU-szintű szabályozás kudarcot vallana, abban az esetben kellene lépni hazai szinten a további szabályozás irányában.

Szintén ezt a véleményt erősíti az a válasz, amely szerint a hazai OTT-piacon még nem jelentek meg a nyugat-európai országokban tapasztalható konfliktusok, így még van néhány év a szabályozás kialakítására. Egy másik tartalomszolgáltató azt emeli ki: az egyik legfontosabb cél az legyen, hogy az

internethozzáférés-szolgáltatók ne lehetetlenítsék el a tartalomszolgáltatókat a sáv szélesség korlátozásával, illetve tegyék lehetővé a minőségi OTT-szolgáltatások beindítását.

A hálózatsemlegesség további szabályozása mellett állt ki egy másik, meghatározó tartalomszolgáltató. A szolgáltató „teljes mellszélességgel” támogatja a jogalkotókat és a szabályozókat abban, hogy hathatós védelemben részesítsék a nyílt internetet. Válaszában kiemeli, hogy a nyílt internet kritikus fontosságú az innováció ösztönzésében, valamint az erős gazdaság támogatásában. A jogszabályalkotóknak és szabályozó hatóságoknak arra kell törekedniük, hogy megóvják azt a környezetet, amelyben az online innováció nem korlátozott azáltal, hogy az internethozzáférés-szolgáltatók megdrágítják azok elérhetőségét és használatát. Az online alkalmazásoknak, tartalomnak és szolgáltatásoknak a távközlési társaságok által „menedzselt szolgáltatások” felé terelése számottevően negatív hatást gyakorolna az innovációra és a tartalom-előállításra, a növekedésre és a felhasználói választási lehetőségekre.

A hálózatsemlegességet biztosító ex ante szabályozási keret képes megőrizni a kompetitív játéktérrel, amelyben a fogyasztók – nem pedig a széles sávú internetszolgáltatók – döntenek el, mely tartalomszolgáltatók legyenek sikeresek a piacon. Külön figyelni kell arra, hogy a nyílt internethez való hozzáférést ne ronthassák le szándékosan/mesterségesen úgy, hogy arra a „földút” legyen a megfelelő hasonlat.

3. Egyéb vélemények

Az OTT-tartalomszabályozás terén nem feltétlenül a hálózatsemlegesség kérdése a legfontosabb szabályozandó terület, és feltehetően nem is ez az egyetlen. A probléma azért vetődik fel, mert az OTT-tartalomszolgáltatás szabályozása aktuális téma a nyugat-európai országokban. Valószínű, hogy a kevésbé frekvenciált és eltérő jellemzőkkel rendelkező magyar piacon az OTT-tartalomszolgáltatások egy ideig csak kiegészítő szolgáltatásként jelennek meg – így 2–5 évig nem jelentkeznek a nyugat-európai országokban tapasztalható, OTT-vel kapcsolatos piaci és szabályozói konfliktusok, ezáltal bevárhatjuk a nyugat-európai országok piaci és szabályozási tapasztalatait, és azokon okulva alakíthatjuk ki a nemzeti szabályozás keretei között az OTT-tartalomszolgáltatás szabályozását.

8. Van-e ma a magyar piacon probléma az okosplatformokhoz való hozzáférésben? Ön szerint a későbbiekben indokolhat-e szabályozói beavatkozást ez a kérdés? Ha igen, akkor milyen eszközökkel?

A válaszok jellege okán, az alábbiakban külön ismertetjük az internethozzáférés-szolgáltatók, a tartalomszolgáltatók és az egyéb szektort érintő válaszadók véleményét.

1. Internethozzáférés-szolgáltatók

Az elektronikus hírközlési szolgáltatók nem érzékelnek problémát az okosplatformokhoz történő hozzáférés kapcsán, illetve a szolgáltatók még nem tartják e piaci szegmensét elég fejlettnak ahhoz, hogy ezzel kapcsolatban szabályozási kérdéseket kelljen felvetni. Az egyik szolgáltató még megjegyezte, hogy az esetleges beavatkozások szükségességét a különféle piaci trendek tényleges kialakulását követő alapos megismerés után lehet mérlegelni, a legjobb nemzetközi szabályozási gyakorlatok függvényében.

Egy másik szolgáltató jelezte, hogy a mostani gyakorlat szerint az okoseszközökön megjelenő tartalmak kiválasztása az adott eszközök gyártóján múlik, és mivel a választás eléggé szubjektív, a jövőben szükségessé válhat irányelvek meghatározása és azok megfelelő időnkénti felülvizsgálata.

2. Tartalomszolgáltatók

Az internethozzáférés-szolgáltatókkal szemben a tartalomszolgáltatók több problémát is felvetettek az okosplatformokkal, illetve az azokon keresztül fogyasztható tartalmak elérhetőségével kapcsolatban. Az egyik meghatározó médiatartalom-szolgáltató véleménye szerint a problémát a jelenleg még korlátozott mennyiségű tartalom és a készülékek gyenge jelminősége jelenti. A szabályozói beavatkozást kizárólag a kiskorúak védelmében látják indokoltnak.

Egy másik jelentős médiatartalom-szolgáltató több problémát is felvetett az okosplatformok kapcsán, megjegyezve, hogy azokra főképp uniós szinten lehet megoldást találni. A legfontosabb felvetések az alábbiak:

- Az okostévé-gyártók ne tagadhassák meg egy alkalmazás publikálását, ha az megfelelően működik egy adott platformon.
- Az okostévé-gyártók ne kérhessenek pénzt az interaktív alkalmazásaik fejlesztői környezetéért.
- Ne kötelezhessék a fejlesztőket arra, hogy az okostévé-gyártó érdekkörébe tartozó hirdetési vagy fizetési megoldást kelljen alkalmaznia a szoftverfejlesztőnek.
- Az okostévé-gyártók mellett az alkalmazások futtathatók legyenek a digitális műsorelosztók interaktív set-top-box-ain. A tévékre vonatkozó egységes szabályozást ezekre a rendszerekre is ki kellene terjeszteni.
- Minden alkalmazás hasonló jogot kapjon a tévés felületen történő megjelenésre, ne preferálhassanak egyes alkalmazásokat az okostévék gyártói.
- Segítené a fejlesztést, ha a gyártóknak bevételük meghatározott százalékával támogatniuk kellene a helyi okostévé alkalmazásfejlesztéseket. Ez azért is lehet logikus, mert a legújabb tévéket éppen ezekkel az alkalmazásokkal tudják eladni a gyártók.

A fentiekből is látszik, hogy a véleményező az okoseszközöket gyártók monopolhelyzetéből adódó visszaéléseket igyekszik korlátozni a felvetett problémák megoldásával.

3. Egyéb vélemények

Az okostévékben alkalmazott platformok rendkívül nagy inhomogenitást mutatnak, és a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően a főképp távol-keleti gyártók akár évente is újabb platformokkal állnak elő legújabb készülékeiken. Ez rendkívüli módon megrágtja az alkalmazásfejlesztéseket, ami végső soron azt okozza, hogy a felhasználók sem tudják kihasználni az okosplatformok adta lehetőségeket.

A tv-gyártók az okosplatformjaik kiegészítő szolgáltatásaival igyekeznek versenyelőnyt, illetve járulékos bevételeket szerezni. Ezzel szemben az tapasztalható, hogy az elmúlt években az egyre-másra megjelenő, egymással nem kompatibilis middleware-ek nem átjárható alkalmazásokat, szolgáltatásokat, illetve elszalasztott üzleti lehetőségeket hoztak. Felvetődik a kérdés, hogy van-e lehetőség arra, hogy szabályozás segítségével, torzító érdekektől mentesen lehessen igénybe venni média/tartalom-, interaktív és információs szolgáltatásokat szórakozásra, közösségi kapcsolattartásra stb.

Hasonló volt a helyzet néhány éve egyes nyugat-európai országokban, ahol végül kötelezték a versengő műholdas szolgáltatókat arra, hogy szolgáltatásukban azonos feltételes hozzáférési rendszert (is) alkalmazzanak. Ugyanis a műholdas szolgáltatók azzal próbálták korlátozni, hogy az előfizetők átszerződjenek a konkurenciához, hogy eltérő feltételes hozzáférési rendszert alkalmaztak, és – mivel az előfizetőkkel megvásároltatták a relatíve drága műholdvevőt – ez egyfajta gazdasági küszöbként korlátozta a versenyt. A szabályozás bevezetésével lehetővé vált, hogy az előfizetők a konkurens szolgáltatók között szabadon válthassanak. Hasonló megoldással kellene kötelezni a gyártókat, hogy a tévékészülékük egy közös, preferáltan nyílt okosplatformot is tartalmazzon.

Az okosplatformokkal kapcsolatosan tapasztalható problémáknak vannak fogyasztóvédelmi vonatkozásai is, amelyekkel a szabályozónak foglalkoznia kellene. Gyakori, hogy a hazai üzletekben megvásárolt, a „keleti tv szegmens” országaiban forgalmazott tv-típus a gyártó honlapja szerint nem is létezik, beazonosíthatatlan „területi változat”. A készülékre telepített platform nagyszámú és kifejezetten értéktelen/felesleges vagy hazánkban nem elérhető alkalmazást is tartalmaz, további alkalmazásokat pedig csak korlátozottan (a gyártó készletéből) és sokszor díjért lehet a platformra felvenni.

9. kérdés: Ön szerint reális-e a veszély, hogy az AMSZ-irányelv hatálya alá tartozó médiaszolgáltatók versenyhátrányba kerüljenek az AMSZ-irányelv hatálya alá nem tartozó médiaszolgáltatókkal szemben?

A válaszadók többsége szerint egyértelműen hátrányos helyzetbe kerülnek az AMSZ irányelv hatálya alá tartozó médiaszolgáltatók azon OTT-tartalomszolgáltatókkal szemben, amelyek nem tartoznak az irányelv hatálya alá. Az egyik (elektronikus hírközlési szolgáltató) válaszadó külön kitér az Egyesült Államokban letelepedett médiaszolgáltatásokkal szembeni hátrányokra, melyek a következők:

- Azok a nem európai szolgáltatók, akik az USA-ban, ill. Európában terjeszkednek, azok jellemzően angol nyelvterületen működnek, nem kell fizetniük a filmek fordításért, feliratozásért.
- Mire Európába ér egy film, kvázi nem kell foglalkozni a reklámozással, azaz a tengeren túli OTT-szolgáltatóknak kevesebb a marketingköltségük. Az európai műsorkvóta-rendszer szigorú, melynek nehezen lehet megfelelni. Általában: az amerikai, de Európában szolgáltató cégeknek nem kell megfelelniük a szigorú EU-s szabályoknak.
- Az uniós szolgáltatókat megkötő többfajta irányelv (AMSZ, E-commerce, ECS) is veszélyezteti a vállalatok sikeres jelenlétét.
- A közös európai szabványok hiánya.
- A bonyolult és nem harmonizált szerzői jogi szabályok.
- Az Európában meglévő sokkal szigorúbb adózási feltételek.

Egy másik elektronikus hírközlési szolgáltató azonban felhívja a figyelmet arra, hogy a magyar médiapiacra az AMSZ-irányelv hatálya alá nem tartozó médiaszolgáltatók részesedése minimális, és gyors változás a következő két-három évben sem várható. Bizonyos tartalomszabályozási követelményeknek álláspontja szerint természetesen az online tartalomszolgáltatóknak is meg kell felelniük (tiltott tartalmak stb.), de ez nem versenyszabályozási kérdés. Ebben a tekintetben indokolt lehet a piaci fejlődésben előttünk járó országok (például az USA) szabályozási gyakorlatának elemzése.

10. kérdés: Magyarországon érzékelhető-e ma a szabványosítás hiánya a különböző „Okos TV” platformok között?

A válaszadók közül csak kevesen gondolták úgy, hogy a szabványosítás hiánya nem okoz problémát a piac működésében. Ők ezt a hazai piac jelenlegi (relatív) fejletlenségével indokolták. A válaszadók többsége azonban egyetértett abban, hogy a közös szabványok hiánya már most is érezteti hatását. Egyes válaszadók szerint az okostévéplatformok gyártói kizárólag saját platformjaikat alkalmazzák, azokat a többiekől elkülönülten fejlesztik. A platformok zártak, az alkalmazások nem átjárhatók, „idegen” alkalmazások nem telepíthetők, a gyártók csak az általuk üzletileg preferált tartalomszolgáltatások elérését teszik lehetővé.

Azzal kapcsolatban azonban eltérőek voltak a vélemények, hogy indokolt lenne-e az állami beavatkozás a piaci folyamatokba. A médiaszolgáltatók érzékelik a szabványosítás hiányát, a tartalmak küldése különböző platformokra nagy munkaidőt igényel, ezért számukra alapvető fontosságú a szabványosítás. Ha egy tartalom vagy OTT-szolgáltató interaktív televíziós szolgáltatásával vagy okostévé alkalmazásával minden platformon meg kívánna jelenni, az rengeteg plusz költséget, és akár 6-8 különböző szoftver kifejlesztését és üzemeltetését is jelentheti. Ez drasztikusan megnöveli a fejlesztési és működési költségeket, ráadásul csak a legnagyobb szolgáltatók képesek mindenhol megjelenni (pl. YouTube, Netflix). Tehát a piacra lépést mindenképpen korlátozza, hogy ennyire egyediek a televíziók, illetve a digitális tévészolgáltatók interaktív platformjai.

Ezzel szemben, egy – az okosplatformok kifejlesztésével foglalkozó – válaszadó szerint, az okos-televíziók és az okostelevízió-platformok még a fejlődésük korai stádiumában vannak. A szabályozást, amely megakaszthatja a fogyasztók innovatív új lehetőségeit, nem szabad ezekre a fejlesztés alatt lévő eszközökre kiterjeszteni, hacsak a kiterjesztett szabályozás mellett nem szól olyan egyértelmű érv, hogy tartós piaci problémát vagy a fogyasztókat érintő kifejezett hátrányt kellene orvosolni. Ez utóbbi esetekben is úgy kell megtervezni a szabályozást, hogy minimalizálják annak lehetséges negatív hatásait.

Egy nagy hazai elektronikus hírközlési szolgáltató álláspontja szerint nemcsak a magyar, de – véleményük szerint – az európai vállalatok nagy részének is problémát okoz az egységes európai szabványok hiánya. Legfőbb hiányosságnak a tartalom hordozhatóság, network-PVR, client-PVR, archiveTV és OTT-szolgáltatások negatív megkülönböztetését tartják. Ez káros a nagyobb OTT-szolgáltatóknak, és a kisebb OTT-szolgáltatók piacon való fennmaradását is negatívan befolyásolja. Mivel ilyen okostévéplatformok ma már könnyedén létrehozhatóak nemzetközi cloud platformokon is (pl. Windows Azure felhő rendszerében könnyedén kialakítható egy teljes OTT-szolgáltatás), és ezek külföldről is üzemeltethetőek, a tartalmak más országban való fogyasztása pedig egyszerű, de nem törvényes módszerekkel megoldható (pl. a Hulu és Netflix tartalmi ma is megtekinthetők Magyarországon egy külföldi proxyszerver használatával), így a hatósági szabályozás csak a szabályosan, törvényeket betartva, legálisan működő szolgáltatók piacra lépését és piacon maradását nehezítené, de a célját nem érné el.

11. kérdés: Ön szerint indokol-e szabályozói beavatkozást a tartalomintegritás kérdése?

A válaszadók többsége szerint jelenleg indokolatlan a szabályozói beavatkozás ezen a területen. Még a médiaszolgáltatók is megosztottak a kérdésben. Az egyik hazai kereskedelmi szolgáltató szerint a kérdést – a konzultációs anyagban is ismertetett – EBU-álláspont szerint kellene szabályozni, addig egy másik hazai kereskedelmi médiaszolgáltató szerint a kérdés nem indokol szabályozást, a piaci szereplők feladata a kérdés tisztázása.

Az egyik elektronikus hírközlési szolgáltató álláspontja szerint a tartalomintegritás védelme magánjogi kérdés, azt az általános szerzői és polgári jogi szabályok megfelelően rendezik, emellett ezeket a kérdéseket a tartalomtulajdonosok és az egyes felhasználók (műsorterjesztők, lekérhető szolgáltatást nyújtók, egyéb platformoperátorok) közötti szerződések is részletesen szabályozzák, így további szabályozás, hatósági felügyelet vagy beavatkozás nem szükséges. Tapasztalataik szerint a magyar piacon ez idáig nem lehetett a tartalomtulajdonosokra nézve sértő, az egyes tartalmak integritását jogszerűtlenül érintő gyakorlatot észlelni..

Más elektronikus hírközlési szolgáltatók szerint a kérdés feltevése korai, hiszen a piac jelenleg még nem elég fejlett ahhoz, hogy egy szabályozói beavatkozás szükségességét meg lehessen állapítani. Volt olyan elektronikus hírközlési szolgáltató is, amely azzal utasította el a szabályozás szükségességét, hogy a tartalomintegritást mint érdeket, felül kell írja a fogyasztó érdeke, aki végső soron a képernyőt „uralja”. Azaz meg kell neki hagyni a választás lehetőségét, hogy kíván-e élni a technológia kínálta lehetőségekkel.

Végül, egy műsorterjesztési szolgáltatást nyújtó szolgáltató válaszában igyekszik mindkét fél érdekét felvázolni a vitában. Véleménye szerint a médiaszolgáltatók jogos üzleti igénye, hogy ha a bevételük éppen az adott tartalom megjelenésétől függ (pl. reklámblokkok), akkor az általuk szerkesztett vagy készített tartalom változatlan formában jusson el az előfizetőhöz. Hasonló jogos érdeke van a tartalom előállítójának is (pl. egy sportközvetítés során megjelenített reklámeszközök). Ezen tartalmak változatlanságát a felek közötti szerződés kikötései biztosítják. Ugyanakkor a műsorterjesztők és internethozzáférés-szolgáltatók vagy egyéb felek is érdekeltek a bevételeik növelésében. Különösen az okosplatformok fejlesztői számára jelenthet új lehetőséget a tartalom módosítása vagy a tartalomra épülő, további szolgáltatások nyújtása. A műsorterjesztőknek jelenleg van lehetőségük a saját platformjukon, saját üzeneteik megjelenítésére, a tartalomintegritás megőrzése mellett (pl. információs csatornák vagy rendszerüzenetek).

12. kérdés: Ön szerint mely területeken szükséges az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvet módosítani?

A válaszadók több olyan szempontot kiemeltek, amelyet az európai jogalkotónak figyelembe kellene vennie az AMSZ-irányelv küszöbön álló módosítása szempontjából. A javaslatok az alábbi területekre vonatkoznak:

- Egyértelműsíteni kellene, hogy az EU területén nyújtott OTT-szolgáltatókra is kiterjedjen az irányelv, megszüntetve ezáltal ezek indokolatlan versenyelőnyét az EU-ban regisztrált médiaszolgáltatókkal szemben.
- A lineáris médiaszolgáltatásra előírt szigorúbb szabályok lazítása szükséges, azaz
 - o az európai művek aránya tekintetében egységes legyen a szabályozás a lineáris és nem lineáris (lekérhető) szolgáltatásoknál, illetve

- a reklámok szabályozásánál az időkorlát eltörlése azoknál a műsoroknál, ahol van korlát a megszakításokra, megszakításoknál a két megszakítás közötti műsorendbeli, 30 perc idő elteltének törlése (a médiaszolgáltató a nézők megtartása érdekében saját belátása szerint úgyis önkorlátozással él).
- Az alkoholreklámok előírásai a nem lineáris, lekérhető szolgáltatásokra is legyenek érvényesek. A kiskorúak védelme érdekében legyen előírás a nem lineáris/lekérhető szolgáltatásoknál is a besorolási jelzések/figyelmeztetések használata, ne csak a lineárisoknál.
- A médiaszolgáltatók ne élhessenek az árukapcsolás technikájával: azaz ne válogathassanak be a portfólióikba olyan termékeket/szolgáltatásokat, amelyek népszerűek, de csak akkor elérhetőek, ha egy gyengébb minőségű terméket/szolgáltatást is megvásárol a fogyasztó.
- Meg kell reformálni a műsorkvóta szabályozását, amely túlzott terhet ró a médiaszolgáltatókra.
- A gyermekvédelmi rendelkezések kapcsán érdemes tovább vizsgálni, hogy az új technológiai lehetőségek mennyiben teszik lehetővé, hogy a gyermekvédelem szempontjából szükséges intézkedéseket felhasználói/előfizetői szinten tehessék még, lehetővé téve ezzel a szabályozás enyhítését. Követendő példának említik azon lehetőséget, amely gyermekzár beállítása esetén lehetővé teszi felnőtt csatornák napközbeni elérését is. Továbbá, ezen a területen különösen fontos szerepet kaphat az ön- és társszabályozás.

Egy elektronikus szolgáltató felveti, hogy számos, jelenleg médiaszabályozás által ellátott feladatot, más jogterületek is biztosíthatnának.. Álláspontja szerint, speciálisan az audiovizuális szolgáltatásokra vonatkozó külön szabályozás nem indokolt, illetve a kitűzött cél egyéb szabályozás keretében is elérhető:

- A gyűlöletkeltés tilalmát a büntetőjog keretében már jelentős részben alkalmazzák a tagállamok.
- Az, hogy a médiaszolgáltatók a mozibemutatóra szánt filmalkotást ne közvetítsenek a jogosultakkal létrejött megállapodásban kikötött időszakon kívül, a szerzői jog, illetve a polgári jog keretében rendezett kérdéskör (a felhasználási szerződésben foglalt időszakon túli sugárzás egyszerűen szerződésszegés).
- A burkolt audiovizuális kereskedelmi közlemény tilalma, illetve a kereskedelmi közleményekre vonatkozó általános szabályok (pl. felismerhetőség, alkohol és cigaretta reklámozása, kiskorúak, gyógyszerkészítmények stb. szerepeltetése a reklámokban) már jórészt bekerültek a tagállamok reklámtörvényeibe.
- A szabályozás egy része már nem is indokolt, ezt maga az AMSZ is jelzi preambulumban: (85) Tekintettel arra, hogy az új technológiák – például a digitális videofelvevő készülékek és a szélesebb csatornaválaszték – alkalmazásából adódóan megnövekedett azon lehetőségek száma, amelyek révén a nézők elkerülhetik a reklámokat, nem indokoltak a reklámbejátszások elhelyezésére vonatkozó, a nézők védelmét célzó részletes szabályok.
- A kizárólagos közvetítési jogok valószínűleg a versenyszabályozás keretei között is megfelelően rendezhetőek lennének.
- A válaszadás jogának megfelelő hazai jogintézményt, a sajtó-helyreigazítást pedig a direktíva implementálása előtt hagyományosan a polgári törvénykönyv tartalmazta, és a sajtó-helyreigazítás így is hatékonyan rendezte a kérdéskört.